

## Mit mondhatnék Néked?

(Köszöntőfele Szepezdi Dezső 97. születésnapjára)

Dezső bácsi, Te vagy az én példaképem fizikai és emberi tartásban. Életkorban kiütötted édesapámat, az Ő 88 évével, így aztán kénytelen leszek licitet váltani:

„Még 29 évig szeretnék élni, és akkor én is annyi leszek mind Te most!”

**Példakép vagy** közösség szervezésben, bajtársiasságban és csajozásban is.



### Nagy Gyula – Lindner Miklós – Szepezdy Dezső

Ennyi elirigyelt tulajdonságod láttán, *(figyelembe véve, hogy háromcsillagos főtitst vagy)*, próbáltam megtalálni azt az epikus hőst, akinek reinkarnációja lehetsz? A magyar történelemben, a szépprózában, de a zenében is nagy populációt kellett átnézni. A feladat legalább annyira bonyolult volt számomra, mint Turingnak az Enigma kódját megtalálni. Így aztán a **nemekkel** kezdtem bele!

1. Te **nem** lehetsz a kirohanós Zrínyi Miklós, a szigetvári hős reinkarnációja! Te mindig itt vagy! Jóban-rosszban, születésnapon - temetésen, **bulin** és „**munkaértekezleteken**” is.
2. Te **nem** lehetsz az előbbi Zrínyi Miklós unokája sem, annak ellenére, hogy legalább annyi honvédelmi témájú könyvet írtál, mint Ő, a költő. Igaz, hogy közöttünk is sok „vaddisznó” csörtet, de megsebezni Téged eddig képtelenek voltak.
3. Te **nem** lehetsz a drégelypalánki Szondi György reinkarnációja sem. Egyetlen apródot, pontosítanám: tiszthelyettest, sem küldtél Vácról az Iszlám Államba kiképzésre Alihoz.
4. Hadik András már jobb. Lovad volt, de a lényeg: Berlin megsarcolása kimaradt az éle-tedből. Ugye, sincs 24 pár balkezes, hímzett csipkekesztyűd?



**Zrínyi Miklós**



**Hadik András**

5. Nézzük Görgeit<sup>1</sup>!



Jó katona. A három csillagja megvolt. Viszont Te, egy percig sem voltál vegyész, mert ismered a rigmust: „Nem kell hozzá sok ész, legyél te is vegyész!” Mivel nem hallottad a kontrát, („Aki ennyit sem akar, azt várja a Villamosmérnöki kar.”) híradó lettél. Neked azonban, az „Új Márciusi Ifjak” nem szokták 15-én ciklikusan betörni az ablakaidat!

---

<sup>1</sup> Görgei, mint Jókai is, forradalmi daczból „i”-vel írta a nevét.

Nézzünk egy virtuális példaképet!

6. Itt van ez a Dugovics Titusz. Igaz, hogy nem Malackán született, de legalább szláv vidéken. Ő, ahelyett, hogy elmagyarázta volna, hogy mennyire veszélyes biztosítókötél nélkül a falakon mászkálni, bemutatta mindazt. Ha valaki nem tudná, se **dugó**, se **Titusz nem** szerepelt a védők névsorában. Lerángatás sem volt. Az egészet csak 1820 tájékán, egy adócsalásban jártas Vas vármegyei szolgabíró fundálta ki. Dugovics Imre családja, a magas SZJA miatt éhezett. Így aztán nem akart adót fizetni. Mivel a nemesek adómentesek voltak, fabrikált egy hamis adománylevelet. Ősüknek, a vár védelmében végzett eme önfeláldozó tetteért, a Dugovics családot a király<sup>2</sup>, nándorfehérvári előnévvel nemessé nyilvánította.



### Dugovics Titusz hőstette

Annyira bevették a blöfföt, hogy Wágner Sanyi még egy képet is füstött a nem létező eseményről, és a kitalált személyről. A kép elegáns. A „Mestert” valószínű jól megfizették, és még adóznia is kellett miatta.

---

<sup>2</sup> Prága, 1457. november 22. V. *Ladislavus rex*. (Majd öfelsége másnap, mind ki elvégezte dolgát kilehelte lelkét.)

**Őszintén be kell vallanom**, hogy itt a példaképkeresés közben elakadtam. Napokig nem sejtett fel új név, amikor is a váci bajtársak, az Eszement Tamás nevét viselők elvittek áztatni, Egerszalókra. Visszafelé aztán betévedtünk az **Egri Korona Borházba**. *(Ez olyan, mint egy pince, csak nincs a föld alatt. Ittasan viszont könnyebb kijönni belőle.)*



Itt, a klasszikus Egri Bikavér és az Egri Leányka mellett árultak, 2012-es évjáratú, tehát az ostrom 460. évfordulójának tiszteletére palackozott különlegességeket. Úgy, mint „Dobó István”, „Sárközy”, „Jumurdzsák” és „Dobó Katica” nevezetű palackos nedűket. Az első három rendben, de ki lehetett Dobó Katica? Miután megkóstoltam, azonnal magamévá tettem néhány palackkal, és már indult is a keresgélés.



**Jumurdzsák és Dobó Katica, mint bor; Balassa Bálint, mint szobor Esztergomban**

Dobó Katica Nyugdíjas Szervezet, Dobó Katica Hagyományőrző Népdalkör, Dobó Katica Bölcsőde, Dobó Katica Felsőkereskedelmi Iskola, Dobó Katica utca<sup>3</sup>. Ennek a felesem tréfa! Ki lehet ez a „jóború” nőszemély? Néhány klikkmentés, és már meg is jelent a képernyőn egy *nem-nagy, de közismeretlen nemzeti költő: Tóth Kálmán*, aki az 1848/49-es szabadságharc leverését követően a nemzeti érzés egyik leghatásosabb ébren tartója volt. **Nem** történelmi művet, hanem színpadit írt. **Nem** a hitelességre, hanem a hatásra figyelt. Nézzük a szinapszisát Tóth Kálmán: **Dobó Katica** címen 1862-ben írt „hőskölteményének”!

*„Dobó Katica, Eger vár kapitányának, Dobó Istvánnak leánya, apja segítségére női csapatot szervez, amely foglyul ejti a várba menekülő Balassi Bálintot, a híres költőt és dalnokot és Hegedűs hadnagyot, aki nem teljesítette pontosan az őrségen kötelességét. Hegedűs, aki szerelmes Katicába, de tőle kosarat kapott, bosszúból a török kezére akarja játszani a várat, de cinkostársait Balassi hazafias dalai annyira fellelkesítik, hogy cserbenhagyják Hegedűst, aki végül is kénytelen a magas várfalról alávetni magát. Dobó mind melegebb érdeklődéssel fordul Balassi felé, úgyszintén Katica is, jóllehet **nem** nyerte meg Balassi tetszését az asszonyosereg toborzásával. Az utolsó megrohanásban azonban a nők is kitüntetik magukat s a török kénytelen békét kérni. Dobó nagy kitüntetésben részesül, Katica pedig **igazi hivatásának tudatára ébred** és Balassi felesége lesz.”*

Nekem, az utolsó mondatról Ratkó Anna jutott eszembe: „Lánynak szülni dicsőség. Asszonynak kötelesség!” És akkor nem lesz szükség a migránsokra! Ebből a nézőpontból, Gárdonyi **Merkelista**. Példaként állította az ostromban a harcoló anyákat, ezzel először adta meg, a magyar szépprózában a gyermekvállalás alternatíváját. Így Ő az első magyar, aki ezzel Angéla Merkel szekerét tolt.

Mivel a történetnek vannak a tévedései mellett **igaz morzsái is**, talán fűznék néhány megjegyzést a témához:

- Dobó Katica a valóságban sohasem élt. Ezért nem szervezhetett Eger ostromakor sereget és nem is lehetett Balassi Bálint felesége. Dobó Katica alakja csupán írói leleményből, történelemhamisítás árán születhetett.
- Az ostrom 1552-be zajlott, Balassi Bálint pedig csak 1554-ben látta meg a napvilágot.
- **Dobó** Istvánnak **Krisztina** nevű leánya volt, aki viszont azért nem lehetett jelen apja diadalánál, mert csak 1560-ban született meg.

De:

- Balassi Bálint anyja (*Sulyok Anna*) és Dobó István felesége (*Sulyok Sára*) testvérek voltak.
- **Balassi Bálint** 1578-ban, **Egerben** összefutott **Losonczy** (*fiúsított, nem átoperált!*) **Annával**, a bombázóvá formásodott gyerekkori „pajtásával”. A nagyasszony férje, Ungnád Kristóf akkor éppen az egri vár kapitánya volt. Annuska drága, a **csalfa**, kép-telenvolt ellenállni a sármos Valentin csábításának. Jó bulinak tetszett, hogy főhősünk beálljon katonának a várba. Fel is vették, 50 lovas hadnagyának. (*Tehát Balassi Bálint 1578-82. között valóban szolgált Egerben!*)
- A „turbékoló szerelmespár” nagy bánatára, Ungnád Kristófot horvát bánná nevezte ki a király, ezért Losonczy Annuskának is el kellett utaznia férjével az Adriához.

---

<sup>3</sup> Egyik bajtársuk meg, Dobó Katica úttörőcsapatnak volt a tagja.

Sebaj, mert

- a következő évben Várady Mihályné, **Dobó Krisztina** megözvegyült. 1584 karácsonyan, a sárospataki vár kápolnájában össze is házasodott unokatestvérével, Balassi Bálinttal. Mivel a vár Dobó Ferenc, (Krisztina testvére) kezelésében lévő kincstári tulajdon volt, az ifjúpár a vérfertőzés mellett birtokháborítási perbe is keveredett. *(Azért két életképes gyermekük, Balassi János és egy leány született! Ebből még egyenesen nem következik, hogy a Sulyok lányok drága jó édesanyja félrelépett!)*

Még jó, hogy

- 1587-ben Krisztinácska elhagyta gyermekeinek csapodár apját, mert így 1591-ben könnyebben érvénytelenítették vérfertőző frigyüket. Az igazsághoz azért hozzá tartozik, hogy ekkor már csak **néhai** Pető Gáspárné Dobó Krisztinának címezheték a végzést, hiszen az Ő bűnös, „vérfertőzött” testét 1590-ben már magához szólította az Úr.

A slusszpoén, hogy

- 1587-ben Losonczy Annuska, a távoli Horvátországban özvegyült meg. Balassi ráhajtott, de a nagyasszony végül más kedvéért dobta el az özvegyi fátylat.
- 1594. május 30-án Esztergom sikertelen ostrománál halt hősi halált Balassi Bálint, a magyar nyelvű költészet első kiemelkedő művelője, a magyar irodalom halhatatlan alakja.

De, mindezen **tények ellenére:**

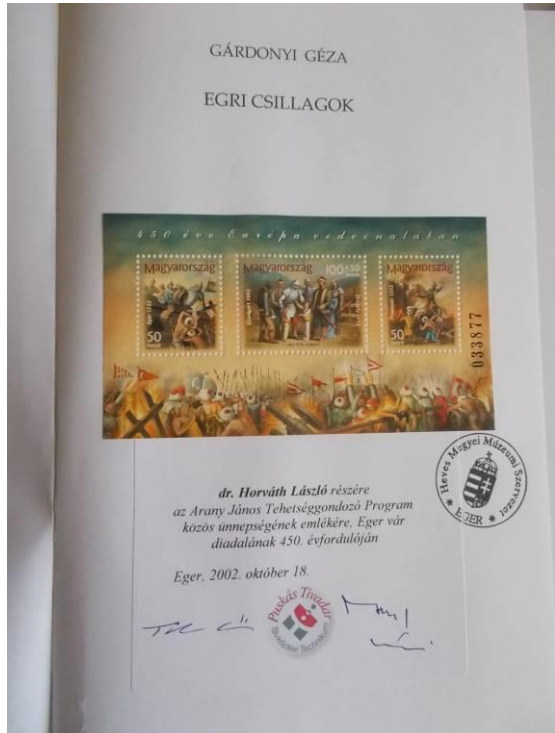
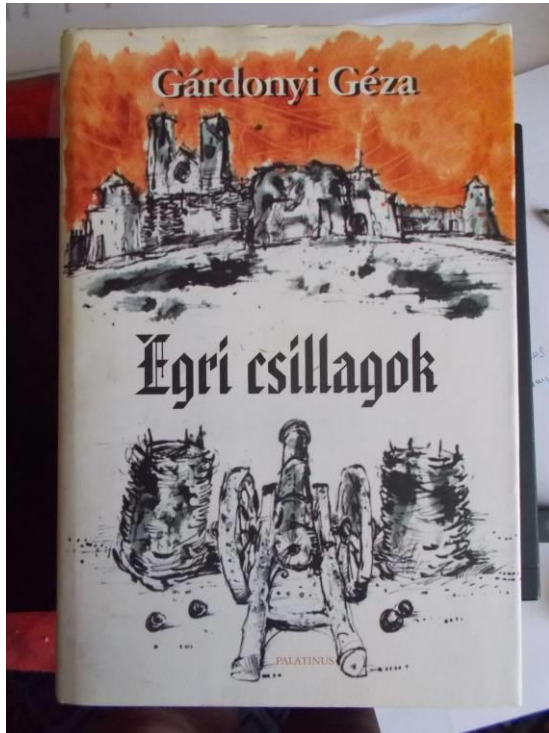
- Egyik legismertebb történelmi festményünk Székely Bertalan "Egri nők" című alkotása, amelyet 1867-ben készített. Jelentőségét az is fémjelezi, hogy a Magyar Nemzeti Galéria **állandó kiállításán** látható. A remekmű központi nőalakja, a csak Tóth Kálmán által kitalált **Dobó Katica**.

Közismerten legismertebb magyar történelmi regényünk:

- az **Egri csillagok**, melyet Gárdonyi Géza csak jó 30 évvel később, 1899-től folytatásokban, majd 1901-ben, könyvben is közzétett. Az eposz, érdekesítő, cselekményes formában dolgozza fel 1533-tól 1552-ig, az ostrom befejezéséig Bornemissza Gergely életét. Imádom a művet, hatszor olvastam el, utoljára a 450. évfordulóra, 2002-ben. Ekkor, egy külön vonatnyi (1300) tehetséges diákot vittem az ünnepségekre.

Aztán, 2010-ben voltam Isztambulban. Az utolsó 20 török líránkból elmentünk a hírhedt, Gárdonyi által is meg énekelt „**Hét toronyhoz**”. 10 líra volt a belépő. Angol nyelvű ismertető táblák is akadtak. Az egyik toronyban latin betűs szavakat karcoltak a téglákba. Hihető, hogy ez az építmény a középkorban egy előkelő börtön volt. A tenger azonban messze hullámzott, iránya a falakon belülről csak sejlett.

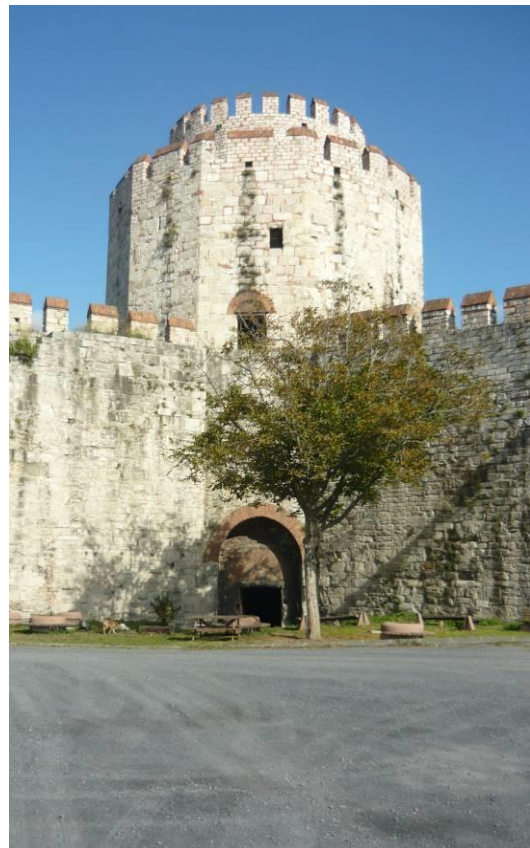
Az erőd köszönő viszonyban **sem** volt a regényben leírtakkal. Azóta már a kétely csirái kikéltek bennem. Sőt némelyik, már szárba is szökkent. Nem feladatom eldönteni, hogy Gárdonyi Géza vagy Tóth Kálmán volt a **nagyobb mesemondó!** Annyi azonban biztos, hogy a mai napig is Gárdonyi Eger leghatásosabb PR menedzsere!



**A diadal 450. évfordulóján, bizony ott voltam**



**A Hét torony térképe**



**A Hét torony egyike**

## **Drága, 97 éves Dezső bácsi!**

Láthatod nem jutottam eredményre. Te is, mint minden **ember megismételhetetlen egyedi példány** vagy. Így aztán csak azt szeretném megköszönni néked, hogy a Te vezetéseddel kétszer is megmentettétek az életemet. És ez nem lózung!

1999-ben megkerestetek. Elbeszélgettünk, majd bevettetek a csapatba. a nemrég alakul Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesületbe. Veletek dolgozhattam, mint bajtárs 15 évet örömben, megbecsülésben. Ez alatt annyi baráttra, sorstársra, kapcsolati tőkére tettem szert, hogy 15 év múlva felvettek a „Honvéd II-be”, ahol 2014. szeptember 4-én, egy nappal a 66. születésnapom előtt vastagbél-rákkal megoperáltak. Én soha nem felejttem el, hogy kiket bízott meg, a több mint 200 fős aggódó közösség, hogy kikémlje állapotomat. 10 nap múlva aztán gyógyultan hazazavartak.

A neheze, a rehabilitáció csak ezután következett. **Kemoterápia** ügyben választhattam a **Kékgolyó** és az **Uzsoki** között.

Én tudtam, hogy a Kékgolyó (*régebben a Ráth György*) a '48-as szabadságharc leverése után Schwartz Ferenc honvéd törzsorvos által létesített „Magántébolyda”<sup>4</sup> utódja. 1921-ben a református egyház kezelésében átalakult Szieszta Szanatóriummá, ahol többek között Babits Mihályt és József Attilát is kezelték. Attilát itt látogatta rendszeresen, (*mint tudjuk sikertelenül*) Illyés Gyuláné dr. Kozmutza Flóra Emília gyógypedagógus, pszichológus, **az utolsó műzsája**.

Engem azonban **Dezső és Miklós** bácsi látogatott meg, **Tibi** öcsi társaságában. A következőmetem magától érthető volt: „Kékgolyó előjelei duplán is vészesek! Nézzük a másikat!”

Az Uzsoki-hágón, a Nagy Háború második évében, a Szurmay Sándor altábornagy vezette hadtest, legyőzte a rejtőzködő muszka partizánokat. A kemoterápia célja is az, hogy a szike elől rejtőzködő tumorokat legyőzze. Az Uzsokit választottam! Itt aztán kiirtották belőlem a tumorjaimat, vagyis meggyógyítottak.

Persze a Puskás Híradó Bajtársi Egyesület nélkül nem is hallhattam volna uzsoki báró Szurmayról. Dezső bácsi nélkül meg, nem kerültem volna a Puskás Egyesületbe, tehát

### **Dezső bácsi kétszer is megmentetted az életemet.**

Még egyszer, köszönöm! És nagyon boldog születésnapot kívánok Néked!

Budapest, 2016. március 19-én. (*Szepezdi Dezső 97. születésnapján.*)

dr. Horváth László Ferenc  
karp. mk. őrm.

---

<sup>4</sup> Ebben, korát megelőzve, nem verték az ápoltakat!